

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

בית נאמן

מוצאי שבת פרשת משפטים, כ"ח בשבט תשפ"ג

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בליקו בית נאמן:
079-9270505

א. רבי יצחק בוחניץ זצ"ל ורבי אליהו גז זצ"ל (א-ב). ב. לימוד חומש עם פירוש רש"י (ג-ג). ג. למה התחילה פרשת משפטים בדיני עבד עברי? ומדוע לא ביטלה התורה את העבדות לגמרי? (ד-ו). ד. "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (ז-ט). ה. כאשר הדיין רוצה לגלות את האמת, מותר לו לגנוב דעתו של הבעל דין (י-טו). ו. לימוד חשבון והנדסה (טז-יז). ז. "דלת" לשון זכר או נקבה (אות יח). ח. הפטרת פרשת שקלים (אות יט). ט. מחצית השקל (כ-כג).

רבי יצחק בוחניץ זצ"ל ורבי אליהו גז זצ"ל

א. שבוע טוב ומבורך. "משנכנס אדר מרבין בשמחה"¹ (תענית דף כ"ט ע"א). השבוע הזה ביום ששי כ"ו בשבט והיום כ"ח בשבט, שני רבותי הלכו לעולמם בתאריכים האלה (לא באותה שנה). בל"ו בשבט נפטר מורי ורבי רבי יצחק בוחניץ שהוציא ספר "ויאמר יצחק" על התלמוד ועל ההלכה ודרושים, והוא יצא השבוע הזה במהדורה שלישית, ספר נפלא מאד². ובכ"ח בשבט נפטר מורי ורבי השני רבי אליהו גז שלימד אותנו עיון מהיסוד. בגיל שבע-שמונה למדתי אצלו גמרא ברכות³, ואחר כך למדנו בבא מציעא פרק הזהב. ויש בפרק הזה 'חומש' ו'שתות', ובבית הסבירו לי שהחומש יותר גדול משתות. ואני לא יכולתי להבין, הייתי ילד בן שבע שלא למד חשבון (הרי שם לא לומדים חשבון רק בכיתה שלומדים צרפתית, ואנחנו לא למדנו צרפתית. אז חשבון לא ידענו), ולא הבנתי, חומש יותר גדול משתות?! אבל אמא אומרת כך, סבתא אומרת כך, ואבא אומר כך. ואני אומר: לא יכול להיות, חמש ושש - שש יותר גדול!... והם צוחקים. על מה הצחוק הזה?! איך אומר הפסוק (קהלת ב', כ)? "ולשמחה מה זו עושה"?... למחרת רבי אליהו גז ע"ה צייר לנו על הלוח תפוז

"תאה לעינים", רק אי אפשר לאכול אותו...), והוא חילק אותו לששה חלקים, ואחר כך צייר עוד תפוז אחר באותו גודל וחילק אותו לחמשה חלקים. ואמר לנו: אתם רואים, החומש יותר גדול משתות! כל כך פשוט וברור. למה אבא לא הסביר לי ככה?⁴

פרשת תרומה עם פירוש רש"י

ב. אדם צריך להמחיש את הדברים. הרמב"ם היה ממחיש, כשהוא מסביר דברים בכלאים וכיוצא בה עושה תמונה. ורש"י ע"ה בפרשת תרומה (הפרשה הבאה) אינו עושה שום תמונה. ולא שהייתה איזו תמונה או ציור ואחר כך השמיטו אותו, לא היה כלום. הוא זורם וזורם, אם לא הבנת - תחזור עוד פעם עד שתבין. הוא לא חוזר על מלה בשתי משמעויות, כל מלה יש לה משמעות בפני עצמה, ואם אחר כך הוא מדבר על דבר אחר - הוא כותב מלה אחרת. משהו מדהים. לא ידענו את הערך של רש"י עד שלמדנו פרשת תרומה עם רש"י. פעם היינו לומדים בכל יום ששי רש"י פרשת שבוע עד שני-שלישי, עד שהרב רבי יצחק בוחניץ אמר: מה יצא לנו מזה שחצי רש"י אנחנו לא יודעים?! כל שבוע אנחנו לומדים רק שליש פרשה או רבע פרשה, למה זה?! בוא נקרא את כל רש"י. ואז התחלנו ללמוד רש"י על הסדר, ובמשך שלש שנים גמרנו את כל רש"י. ובפרשת תרומה לפעמים יש ויכוח מה כוונת רש"י, והיינו חוזרים על המלים פעמיים שלוש וארבע ומבינים. רש"י ברור כשמש בלי שיעשה שום ציור! הכל כתוב.

"וה' נתן חכמה לשלמה"

ג. היום יש חומשים ויש בהם תמונות של המשכן וכל מיני דברים, אבל פעם לא היה דבר כזה, היה חומש 'ביש', רק עם רש"י ובעל הטורים, ודפוס ישן כזה רחמנא ליצלן... איזה דפוס זה?⁵ אז למדנו רש"י בלי שום הסבר ובלי שום ציור, ואנחנו חייבים להבין. לכן ההפטרה של פרשת תרומה היא "וה' נתן חכמה לשלמה". מי זה שלמה? זה רש"י... ה' נתן לו חכמה איך להסביר לאנשים. האבן עזרא כותב על הפסוק (שמות ל"ה, ל"ד) "ולזהרות נתן בלבנו" שישנם חכמים גדולים שאינם יכולים להסביר לאחרים, הם חכמים גדולים ומדברים לפי חכמתם, וזה לא מובן. (והוא אחד מהם, הוא בעצמו לא יכול להסביר דבריו לאחרים, יש מקומות שהוא מסתיר בכונה כדי שלא ידעו למה הוא התכוון, ויש מקומות שאינו יכול לבטא את מחשבותיו). ורש"י לא ככה, אלא הוא מדבר הכל ברור כשמש. אבל אם תקרא אותו מהר, לא תבין אותו.

4. אחר כך למדנו גם כן שתרומה עולה במאה ואחד, מה זה עולה במאה ואחד? בַּטְלָה. אבל איך היא בטלה? אמרו לי: היא בטלה, אתה לא מבין מה זה בטלה? ככה זה. אחרי שנים באו תלמידים ושאלו אותי מה זה בטלה? אמרתי להם: בואו תראו, אם אתה שם בכוס מים טיפת דיו, ואתה מערבב אותה, איפה הטיפת דיו? היא בטלה - הלכה. וככה עוד טיפה ועוד טיפה, אתה לא יכול לראות אותה, היא נבלעת. זה פירוש בטלה, הם הבינו את זה.

5. היה כתוב שם בבעל הטורים: "בראשית ראשי תיבות בראשונה ראה אליקים שיק לו ישראל תורה". מה זה "שיק לו"? ככה כתוב. עד ששאלתי בחור מבורג ממני (הוא עבד בישיבה כמה שנים, שמו פיינחס כהן), אמרתי לו: מה זה "שיק לו"? אמר לי: אתה לא מבין? אמרתי לו: איך אני יבין? אמר לי: זה "שיקבלו". אבל איפה הבית? היא נמחקה... זה דפוס של הגוינט, הגוינט אז היו עניינים. קבלתי ספר כזה מתנה בשנת תשי"ג. אחרי השואה הכל היה מחוק, היום הכל ברור ומושקע ויפה. ואם יש חשבון או מדויק [בבעה"ט], כותבים "צריך עיון החשבון".

1. השבוע הזה למד שיעור תלמידו של רבי מרדכי מאזוז, והוא הסביר כל כך יפה. אמרתי לו: איפה למדת? אמר לי: למדתי אצל רבי מרדכי. מכאן אני מבין שהמורה שלו הוא טוב, הוא יודע להסביר טוב. (כי אנחנו לא רגילים שהמורה "שופך" את הכל, אלא הבחור מסביר, ואם טעה - המורה יתקן אותו).

2. והשקיעו בו עבודה רבה. בדפוס הראשון היה חסר בו הרבה, והשלימו מכתב יד, השלימו בעריכה. וגם הגהות שהיו לי בפנים, שמו אותם למטה כדי שלא יתבלבל הקורא בין המחבר ובין המגיה. לפעמים קורה שרואים הגהה שלי וחושבים שזה דברי המחבר. חכם אחד אמר למה בגמרא (ברכות דף ל"ה ע"ב) כתוב שמי ששוחה שמן זית לא מברכים עליו כי הוא מזיק? למה הוא מזיק? רבו של רבי שאול הכהן - רבי צמח כהן אמר (הובא בספר נבח השלחן סי' ר"ב סי"ד) אני שוחה שמן זית ומברך עליו, כי בימינו אי בו שום נזק. אדרבא, הוא בריא מאד. כולם יודעים ששמן זית בריא. ואני כתבתי (בהגהה שם) ששמעתי מאיזה רופא אחד שלפי ההרכב הכימי שלו יש בו בעיות. וכתבתי עוד פירוש (במהדורה החדשה) שהוא גורם אחר כך למחוק, אם אדם שוחה שמן זית בלילה בלי לחם זה גורם בעיות. אז חכם גדול חשב שאלה הדברים של המחבר. וכי המחבר רבי שאול כהן (תלמידו של רבי צמח כהן) היה מבין מה זה הרכב כימי?! ממתן אומרים "הרכב כימי"? הוא נפטר לפני מאתיים שנה! זה אני כתבתי בין סוגריים, אבל חשבו שזה הכל שלו. אז למדתי כלל שעדיף שההגהות תהיינה בסוף העמוד. ככה צריך להיות. וכאן בספר "ויאמר יצחק" עשה עבודה יפה העורך רבי נסים מזגני שיהיה בריא, שם את כל ההערות שלי למטה, וככה אתה קורא טוב. וגם יש שו"ת מכתב יד שהוא הוציא אותם. זה היה מורי ורבי שלמד אצל אבא, והוא כתב הרבה חידושים, וערכנו אותם בסיעתא דשמיא במשך שלוש-ארבע שנים. לא כמו כאן שאתה צריך לגמור את הספר מהר מהר, ואם לא - המחירים עולים... שם היה המדפיס בגורבא רבי בוגיד ע"ה, וכל ששה חדשים שולחים לו כמה עמודים, והוא מדפיס אותם ומחכה עוד, והמחיר אינו עולה. לא כמו כאן שהכל עולה. אם יש לי איזה מכשיר - אופני כושר (היה לי בבית דבר כזה) והוא מתקלקל, אני מביא מומחה מהישיבה שיעשה לו "פלסט" - תיקון. ואחר כך עוד פעם ועוד פעם הוא מתקלקל, ואי אפשר לתקן אותו. [אז אין ברירה] ואתה רוצה לקנות חדש - כבר נגמר, המודל ההוא נגמר. תקנה חדש לגמרי, החדש לא שווה כמו הישן. צריך לדעת שאם משהו התקלקל - תקנה חדש מעיקרא, אל תתקן אותו. טוב לקנות חדש, מאשר לתקן את הישן.

3. ואני זוכר את השאלה הראשונה שהייתי לי אז (בתחילת ברכות), "מעשה ובאו בניו מבית המשת" והסביר הרב שאול בן רבן וגמליאל. ואני התפלאתי, מי אמר לו שזה בניו של רבן גמליאל? כתוב בניו סתם. חפשתי רש"י ו'תוס' ואף אחד לא כתב את זה. אבל ההסבר הוא שהרי כתוב "רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר, מעשה ובאו בניו", וזה בניו של האחרון. רש"י לא היה צריך לפרש את זה, צריך ללמוד לבד.

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2798658

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:58	18:10	18:51
17:14	18:12	18:48
17:03	18:10	18:47
17:15	18:12	18:49

עליך ללמוד לאט ולהבין.

למה התחילה פרשת משפטים בדיני עבד עברי?

ד. התורה [בפרשה שלנו - פרשת משפטים] התחילה ב"כי תקנה עבד עברי". למה היא התחילה בעבד עברי? וכי אין מצוות אחרות?! אלא עבד עברי זה דבר שהיה שכיח ביותר בישראל. כי כל מי שהוא בעל הבית עוד במצרים היו עובדים ועובדים, ואחר כך כשהוא הגיע לגיל פנסיה, הוא לא יכול להמשיך לעבוד, אז בניו ועבדיו עובדים, אבל צריך שיהיו לו עובדים בבית. מי יעבוד לו וימי יעזור לו? יש לו עבדים. ואיזה עבדים? יהודים. (וכי הוא יקח מצרים? מי יתן לו מצרי שיעבוד לו?). ועבד עברי היה עובד כל ימי חייו, והתורה היא נגד העבדות [לכן אמרה שיעבוד רק שש שנים]⁶. אבל למה התורה לא אמרה שאין עבדות בישראל [כלל]?

למה התורה לא ביטלה את העבדות לגמרי?

ה. והתשובה היא, כי כולם היו חיים על עבדות. כל אחד ואחד שהוא מבוגר, אי אפשר שאשתו תהיה שפחה ובניו יהיו עבדים, אז הוא לוקח עבדים מבחוץ והם עובדים לו. וראיה לדבר מההפטרה, בהפטרה הבטיחו בימי צדקיהו המלך שכל

6. אומות העולם היו אומרים: מה, התורה לא ידעה מה שעשה אברהם לינקולן כעבור אלפיים - שלושת אלפים שנה? לפני מאה וחמשים שנה היה נשיא ארצות הברית 'אברהם לינקולן', התמונה שלו מופיעה באחד השטרות של הדולרים, והוא כתוב שם 'אברהם לינקולן'. אברהם הזה הוא לא יהודי, יש להם גם 'דיוד' - 'קמפ דייויד'. מה זה דייויד? דוד. כל השמות האלה לקוחים מאתנו, עשו להם טבילה במקוה שלהם שהוא לא כ... ומשתמשים בהם. אברהם - איברהים (אצל הערבים), ובמקוה דוד 'דייויד', כל מיני שמות כאלה, והוא היה נגד העבדות, אולי בהשפעת התנ"ך, הוא למד בתורה (ויקרא כ"ה, "כי לי בני ישראל עבדים" - ולא עבדים לעבדים (קידושין דף כ"ב ע"ב), הוא רצה שלא תהיה יותר עבדות. אבל באמריקה יש שחורים, והשחורים האלה היו עבדים מדורי דורות, אין אפשרות בעולם שיצאו מהעבדות, אבל הוא נלחם ואמר אין עבדות. וזה היה בימי רבי שאול הכהן. הוא היה הולך בדרך בג'רא, ושומע כרוז שאין יותר עבדות בעולם, בני האדם כולם חופשיים, כולם בני חורין. והוא התחיל לבכות ולהצטער, בא הביתה והוא בוכה בדמעות שלישי, רואו אותו רבני דורו ואמרו לו: למה הרב בוכה? מה יש לך? וכי יש לך עבדים? אין לך עבדים, אז מה אכפת לך שהעבדות תתבטל? אמר להם: אנחנו אלפיים שנה בגלות ועוד לא נגאלנו, ואילו בני נח הרשעים האלה שגאמו עליהם? עבד עבדים יהיה לחיים" (בראשית ט"ו, "כי הגיע זמנם, ואנחנו עוד לא?! על זה הוא בכה ובוכה עד שנדרם מהבכי שלו. ציוו רבני העיר לאשתו: תשמרי עליו, הוא עלול להתעלף באמצע השינה שלו. אז היא היתה שומרת עליו, ובאמצע השינה ראתה אותו מחייך. אמרה כנראה הוא שמע בשורה טובה. כשקם היא אמרה לו: מה יש לך שכל הבכי שלך? אמר לה: הוא הלך, כי בישרו אותי שהגיע זמן גאולתם של ישראל. אמרה לו: מתי יהיה? בחייך? אמר לה: לא. אמרה לו: בחיי בנך? אמר לה: לא. אמרה לו: בחיי נכדך, אמר לה: גם לא, אולי בחיי הנינים. לכן הנין האחרון שלו - הרב הראשי של תונס רבי מרדכי אמיס הכהן - כל יום שבת היה שואל (הוא לא פותח דיון ולא קורא עיתונים) את האנשים שהתפללו אתו, אם יש חדשות מישראל. ואם יש חדשות, הוא שומע ומקשיב.

ואנחנו הגענו עכשיו בין ברכת 'תקע בשופר' לבין ברכת 'השיבה שופטנו'. 'תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותינו'. היום רוב ישראל נמצאים בארץ ישראל, מעולם לא היה כדבר הזה! אולי בזמן הבית. רוב ישראל היום נמצאים בארץ ישראל, ומעטים נמצאים בחו"ל. קצת בצרפת וקצת באמריקה, ויש מהם שהתבוללו לגמרי עד שאי אפשר להכיר אותם. ועכשיו הגיע 'השיבה שופטנו'. לכן השנה הזאת יש מלחמה נגד הבג"ץ. 'השיבה שופטנו כבדאשונה' - העם לא יודע כלום, לא יודע שאנחנו לא יכולים לסבול את הבג"ץ ולא יכולים לסבול את השופטים. ואהרן ברק יושב שם מבריק... ואומר: 'אני כאן השופט, אני כאן בעל הבית'. בסדר, אתה כאן בעל הבית, אבל זמנית, עוד מעט 'ברוק ברק ותפצץ' (תהלים קמ"ד). תדבר מה שתרצה.

אבל אחרי 'השיבה שופטנו' יש אנשים כופרים, אומרים אני לא מאמין, אני מאמין שהעולם הזה בש מאלו, התפוצץ המפץ הגדול ובאו משם כל מיני כוכבים וסערות ורוחות וכדור הארץ. וכמו שיש כדור הארץ בני אדם, ככה בכל הכדורים ובכל הכוכבים יש בני אדם. אבל היום התבדה הדבר הזה, ראו שאין כלום! חיפשו בכל הכוכבים אפילו סימן של חידוק מלפני ארבעת אלפים שנה ולא מוצאים כלום, שום דבר. זהו, התורה אומרת 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' (בראשית א, א), 'את השמים ואת הארץ' - מה זה הארץ? הרי זה כוכב כמו כל הכוכבים. כמו שאתה לא אומר 'את השמים ואת כוכב ואת גוה ואת צדק ואת תמה ואת לבנה', אל תאמר 'את הארץ', ממה נפשך. אבל התברר שהארץ שונה מכל הכוכבים, היא עומדת בדיוק במרחק מסוים, שאם התקרר יותר לאשם - תישרף, ואם התרחק יותר מהשמש - תקפא. כדור הארץ נמצא בדיוק. 'את השמים ואת הארץ', והתורה אומרת את זה לפני אלפי שנים, אז פותחים להם את העיניים. אבל עדיין יש כפירה, לכן אחרי 'השיבה שופטנו', יש 'למינים ולמלשינים אל תהי תקוה'. אדם שהוא עיוור ולוקחים אותו לאמריקה, ואומרים לו: 'תשמע, כאן זו מדינה אחרת, זן אמריקה'. והוא אומר: מה זה אמריקה? זה אותו דבר, אני נמצא בבני ברק! אמרים לו: איזה בני ברק? אתה נמצא באהרן ברק או בבני ברק?!... אתה נמצא באמריקה! והוא אומר: אני לא רואה שזו אמריקה... הוא לא רואה כי הוא לא רואה, מסכן, מה נעשה לו?! לכן כל אדם שאומר אני לא מאמין, שאלו לא יאמין. הדבר יִשָּׁנו, הוא לא מחכה כל מה אממין לו או לא מאמין. צריך לדעת של כל דברי התורה הם אמת, ויחמתו כאשר יהיו עוד שנים שכל העולם יראה את זה. ואחרי 'למינים ולמלשינים', יש לנו 'על הצדיקים', ואחר כך 'תשכון בתוך ירושלים' ו'את צמח דוד עבדך'. אנחנו מקוים שהקב"ה ימרה את זה. אמר החפץ חיים: פעם היה מרחק גדול בין ההבטחה ובין הקיום שלה, אבל היום הכל זורם. הקב"ה מזרים אותנו, הגיע הזמן.

אחד ואחד ישלח את עבדיו. "לשלח איש את עבדו ואיש את שפחתו חופשים וגו' וישמעו וישלחו" (ירמיה ל"ד, י'). ואחר כך - "וישיבו את העבדים ואת השפחות" (שם פסוק י"א). למה השיבו אותם? כי הם לא יכלו לחיות בלי עבדים. כל משפחה צריך שיהיה לה עבד אחד או שנים (יהודים), אז החזירו אותם. ואחר כך קבלו עונש מר ואיום בגלל העבדות הזאת - "ואת צדקיהו מלך יהודה ואת שריו אתו ביד אויביהם וביד מבקשי נפשם" (שם פסוק כ"א) וכו' וכו'. אחרי שקיימתם את התורה ונשבעתם שתשחררו את העבדים חזרתם לזה? הם לא יכלו לעמוד בזה. לכן התורה אומרת מיד אחרי עשרת הדברות "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד".

התורה כולה רחמים חסד וחכמה תבונה ובריאות

ו. באו הגוים אמרו שחם וחלילה התורה מפגרת אחרי אברהם לינקולן⁷. למה התורה אומרת "כי תקנה עבד עברי"? "קושיא עצומה"... את הקושיא הזאת מתרץ מורנו ורבנו הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן (רבו של אבא, יש לו ספר מנחת כהן חלק ג' ושם (מערכת העיין אות ה') הוא כתב את זה), שבימי התורה לבטל את עבדות לגמרי אי אפשר. זה כמו שאתה אומר: "תפסיקו לנשום, מכאן ולהבא מי שינשום יסתום את האף"... ככה הדבר הזה, אי אפשר בלי עבדים. אבל התורה הגבילה את העבדות, במקום להיות עבדים לכל החיים, רק לשש שנים בלבד. וגם זה לעבד עברי, לכנענים "לעולם בהם תעבדו" (ויקרא כ"ה, מ"ו). ולמה ככה? משום שכאשר הכנענים עובדים אצל ישראל, בשבילם זה אושר ושמחה. כי אצל גוים שכמותם, מי שיעבוד - יעבוד עד שימות, עד שיגיע לגיל חמשים וששים וכבר אין בו תועלת. אין לו כח, הוא קם בבוקר ואומרים לו: קום לעבוד. והוא אומר: לא, אני לא רוצה לעבוד, אני לא יכול. אז אומרים לו: אתה לא יכול? טוב, אז נביא אותך לקרקס להילחם באריות ובנמרים ובשורים. עד היום יש בספרד "מלחמת השורים", נותנים לבן אדם להילחם בשור ובידו סכין, אם השור ניצח אותו - הוא מת. ואם השור לא ניצח אותו - אז הוא תקע לו סכין ויצא ממנו דם. ואנשים מריעים. על מה אתם מריעים?! על שורים שנהרגו או על בני אדם שנהרגו?! וזה שארית הפליטה מיון ורומי "המתורבתים" שהם כותבים שהעבד הוא כמו חיה! (ככה כתב אפלטון, זה מובא בשו"ת מערכי לב עמ' שפ"ו, ח"ו: העבדים הם המזוהמים והשפלים שבחברה האנושית). אם העבדים כמו חיות, אז הם לא שוים כלום. אבל התורה אומרת לא ככה, אלא העבדים הם בני אדם. ומי שיִקָּה את עבדו הכנעני שבשט ומת תחת ידו - "נקום ינקם" (שמות כ"א, כ). מה זה "נקום ינקם"? בסייף, הורגים אותו בסייף. התורה כולה רחמים, כולה חסד, כולה

כחמה, כולה תבונה וכולה בריאות.

"רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה"

ז. לכן בקוריא הדרומית אמרו למה היהודים יש להם שכל? מאיפה השכל שלהם? קבלו אותו מהתלמוד (והתלמוד הזה מאיפה בא? מהיהודים... אז הכל חוזר וכפתור תחת שני הקנים"... עיין שמות כ"ה, ל"ה), גם אנחנו נלמד תלמוד. ויש להם תלמוד, עבדו עליו מלומדים רבים. פעם קראתי שבידרן השקיעו בשביל לתרגם את התלמוד תשעים מיליון דולר, גוים ויהודים תרגמו ותרגמו. וגם שם (בקוריא הדרומית) מי יודע כמה מילונים הלכו. ועכשיו חובה שם על כל תלמיד בבית ספר (בית ספר תיכון מסתמא), שידע את התלמוד. ושר החינוך שם יש לו שני תרגומים - אחד שוטנשטיין ואחד שטיינזלץ... והם אומרים שצריכים לתלמוד, אין מה לעשות. חושבים: ככה יהיה לנו קצת מהחכמה של היהודים. אבל אין מה לעשות, ליהודים יש חכמה שאין לכם כמותה! 'רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה' (דברים ד', ו). לעם ישראל יש חכמה מיוחדת - חכמה שמימית, לא חכמה טבעית. כי לחכמה טבעית יש גבול, אבל כשאדם לומד תורה - שכלו מתפתח והוא מבין את הכל.

מי אמר לך שהוא אכל שלש חתיכות?!

ח. יש לנו סיפור על רבי יעקב כהן זצ"ל בעל מעיל יעקב⁸, בימיו יהודי שהיה עושה עבירה, לוקחים אותו לבית דין ומענישים אותו. אבל איך יודעים שעשה עבירה? מעידים עליו. והיה ילד אחד שאמר לחבריו: אבא שלי אכל בשר טרף בבית של גוים. אמרו לו: מה פתאום? איך אתה אומר ככה? אמר להם: הלכנו ביחד, הוא עובד תופר (חייט) בבית של גוי, והוא הביא לו את האוכל שלו, והוא אכל. הביאו

7. הם "שכחו" שאברהם לינקולן חי שלשת אלפים שנה אחרי מתן תורה... וכשהוא ביטל את העבדות לגמרי, זה עלה לו בחייו. פעם הוא היה באיזה סרט ובא מיישהו מהצד השני שהוא בעד העבדות (נדמה לי מאמריקה הדרומית) וירה בו. אמר: 'נקמתי את נקמת העבדות, חייב להיות עבדות'. אבל לא עזר לו כלום. הוא נהרג, אבל אחרי התבטלה העבדות כליל, אין היום לא עבד עברי ולא עבד כנעני ולא שום דבר.

8. הוא היה תלמידו של רבי סאסי כהן בעל 'ברכת ה'. והוא נפטר בשנת תר"ע (ג' טבת) בן חמשים ושמונה שנים.

אני לא הולך למכה באמת

יא. הקאדי ידע "כי כלתה אליו הרעה" (אסתר ז, ז). הלך הביתה, וקרא לאיש הזה ואמר לו: תגיד לי, מה עשית לי?! למה אתה אומר ככה? מאיפה אביא לך את העגיל, "המן הגורן או מן היקב" (מלכים ב' ו, כ"ז)? אמר לו: וכשאתה אומר שהבשר שלנו טרף, ואסור גם לערבים לאכול אותו, מאיפה הבאת את זה? אמר לו: שמעתי את מוחמד. אמר לו: אם שמעת, תשמע גם את זה... כמו ששמעת בישרן תשמע בחדש (ברכות דף מ' ע"א)... לך ותביא גם את זה. אמר לו: אתה יודע שהכל שקר, אני סתם "מבלף" עליהם כדי שיכבדו אותי, למה תגרום לי נזק כזה? אמר לו: מה הבעיה? אני אתן לך את הכתובת ואת הכל, תגיע לשם ותשאל: איפה גר היהודי? יש רק יהודי אחד שגר במכה, יָרָא לך אותו ותביא ממנו... אמר לו: למה אתה צוחק עלי? אתה חושב שאני הולך למכה? איפה אני הולך למכה... מגיע לי "מכות" על ה"מכה" הזאת.

הבשר הטרף של היהודים מתקן את הערבים...

יב. אמר לו: מגיע לך מכות? תתקן את דבריך! אמר לו: איך אני אתקן? אמר לו: "דבר ראסך" (תשובה את הראש). בשבוע הבא תאמר: "אתמול ראיתי את הנביא, הוא כעס עלי, אמר לי: טיפש שכמוך, לא הבנת אותי, אני אמרתי שכל מה שיוצא טרף אצל היהודים - זה מיועד לערבים, אתם צריכים אדרבה, לעשות "תיקון" ולאכול את זה. זה יתקן אותם בעולם הנשמות, שיפגשו עם "אותו האיש" ויגידו לו: אכלנו הרבה טרף". ואם נראה שאתה מסדר את זה - אני אביא לך את העגיל השני, אל תדאג. אמר לו: איך תביא, תסע למכה? אמר לו: אני אביא את זה בלי מכה... למחרת אמר להם: רבותי, אתמול הנביא כעס עלי כעס גדול מאד, אמר לי: טמבל, לא הבנת אותי! אמרתי לך שהבשר הטרף של היהודים מיועד לערבים, מהשמים מיעדים אותו לערבים, ואתה מהפך את הדברים? לכן אדרבה, כל ערבי "שזוכה" לאכול אפילו כזית מבשר טרף של יהודי - יש לו זכות גדולה בעולם הבא.

נסים ונפלאות

יג. למחרת, כל אחד רצה לאכול טרף ולשלם עליו. והקאדי בא אחר כך ליהודי ואמר לו: מה עם העגיל? הביא לו את העגיל. אמר לו הקאדי: איך הבאת את זה? אמר לו: כמו שאתה טסת גם אני טסתי... אתה טסת באוויר וגם אני טסתי באוויר, והנה לך העגיל הזה. לך ותביא להם, ועוד יאמינו בך - "וגם בך יאמינו לעולם"... שאתה באמת נסעת והבאת, וככה עשה. את החכמה של היהודים אי אפשר לתאר, ובימינו רואים גם כן כמה פעמים כמה נסים ונפלאות נעשים לנו, [בזכות החכמה שחננו ה', ו] חלק מפני שה' אוהב את עם ישראל, הם מודים בזה¹⁰.

לולא האיש מצליח הוא היה איש מצליח

יד. פעם פגש אותי עורך דין מפורסם, שמו 'אורי שטיינמן', אמר לי: קראתי בתולדות של אביך ב"איש מצליח" (כרך א' בתולדות חייו עמ' 25) שאביך היה חוקר את העדים ומוציא מהם את כל השקרים שלהם, ופעם אחת בא מישוה, ואמר לאביך בתור אב בית דין: הרב זוכר שהיינו ילדים בעיר "אריאנה" והיית ממשחק, והיית עושה כן וכך, וזרקת איזה אבן שנפלה על איזה ערבי?... אמר לו כן, היה ככה וככה, אבא מסייע לו - "מסייע שיש בו ממש" (שבת דף צ"ג ע"א). ואח"כ אבא זרק לו את השאלה העיקרית, והוא שכח את כל מה שסיפר לו העורך דין, גילה הכל ואמר את האמת. והעו"ד שלו 'מיסטר חדאד'¹¹ אמר בלחש: אוי, כל מה שלימדתי אותך הלך לאיבוד? מה קרה לך?! אח"כ אמר: "לולא הרב מאזוז, היה המורשה שלי - האיש הזה - מצליח", הרב מאזוז הפיל אותו בפת, ושאל אותו שאלה עיקרית מאד, והוא שכח את כל השקרים, הוא למד "מסכת שק"רים" - איך לשקר, ושכח...

10. אמרו שפעם שאלו ברדיו בחוץ לארץ איזה ערבי: איך אתה מסביר שזרקתם 7000 טילים בשדרות ובסביבותיה, ונפגעו רק 11 יהודים? איך אפשר להיות דבר כזה? אמר לו: זו המציאות, אלקים שלהם אוהב אותם. אמרו לו: אם הוא אוהב אותם, א"כ איך אתם נלחמים באלוקים? אמר: לא, אולי רגע אחד יכעס עליהם. (כתוב בגמרא (ברכות דף ד' ע"א): "וכמה זעמו? רגע", ואותו הרגע שכוונס עליהם אנתונו ננצל את ההזדמנות ונירה בהם. אמר לו: אתה לא מתביישים, אתם רואים שה' אוהב את העם הזה, אחרי 2000 שנות גלות הוא תפס אותם שלא ילכו לאיבוד, ואתם פוגעים בהם?! אבל יגיע הזמן שהכל יעבור, והעולם יבינו "כירו וידעו כל הגוים כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון".

11. הוא חי תשעים שנה, ובסוף ימיו היה במרסיי, והייתה לו קהילת "כתר תורה". אני מכיר אותו משנת תשל"א.

את הבן אדם הזה לפני אב בית דין אז - בעל ברכת ה' [רבי סאסי כהן זצ"ל]. ואמרו לו: תשמע, אתה אכלת טרף, אכלת בישולי גוים! והוא אומר: מה פתאום! אמרו לו: אבל הבן שלך מעיד. אמר להם: מה זה הבן שלי? "תלתא לריעותא". קודם כל הוא קרוב, דבר שני הוא קטן, ודבר שלישי הוא עד אחד. איך אתם מאמינים לו?! דרשתם וחקרתם?! התורה אמרה (דברים י"ט, ט"ו) "על פי שני עדים". מה יש לכם?! והרב אומר לו: הבן שלך סתם משקר?! לא היו דברים מעולם?! אמר לו: לא היו דברים מעולם, הוא ראה בחלומו שאביו אכל בשר של גוים, והוא מעיד. וככה הם מתווכחים ומתווכחים. ופתאום עבר בדרך רבי יעקב כהן זצ"ל (והוא היה חריף מאד ופיקח גדול). כששמע את הרעש למטה⁹: "לא אכלתי", "כן אכלתי". עלה לשם ואמר: רבי סאסי, אחר המחילה רבה, לא קראת שלחן ערוך יורה דעה סימן תרפ"ט (ואין סימן כזה)... בסימן הזה כתוב שאינו חייב מלקות עד שיאכל שלש חתיכות, מי אמר לך שאכל שלש חתיכות?! והוא מיד אמר: כן, אני נשבע שאכלתי רק חתיכה אחת... נו, 'חזק וברוך'. העיקר שאכלת חתיכה אחת. [ונתנו לו מלקות] "הוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו". תגיד תודה שלא קבלת שלושים ותשע כפול שלש, רק שלושים ותשע. "ארבעים יכנו לא יוסיף" (דברים כ"ה, ג). למה אתה משקר?! אלא אדם מיוחד מהעונש ומהביזיון, אז הוא ככה עשה. ותמיד אפשר להציל מפי האדם את השקר שלו, כי האדם מטבעו רוצה לומר אמת. רק כשיש עליו איום או פחד, אז הוא מנסה לשקר ולבלף. יש לאדם אפשרות לשקר. מה לעשות?!

הקאדי הטריף את הטריפה

ט. היה מעשה (אתמול סיפר אותו בסעודת שבת אחד הילדים, ואני קראתי אותו בילדותי בספר "רחמי אב") בעיירה אחת שהיה להם קאדי (מה זה קאדי? זה המושל של הערבים). והוא היה "מתנבא" ואומר לחסידים שלו שכל ליל שבת הוא טס למָפָה, ושם הוא מדבר עם הנביא מוחמד בכבודו ובעצמו... אבל הנביא חי לפני 1300 שנה? אלא מחיים אותו לכבודי, ואני מדבר אתו ושומע ממנו דברים. וכל שבוע מביא להם דברים חדשים... והם מתפללים: באמת, הוא אמר ככה? פלא פלאים... ושבוע אחד אמר להם: הנביא אמר, שמה שהיהודים נוהגים שכאשר יוצא להם כבש או פרה טרפה הם מוכרים את זה לערבים - אסור לאכול מזה, כי זה טרף! ליהודים פשיטא שאסור להם לאכול, אבל גם לערבים אסור לאכול. למחרת, היהודים שוחטים לפי תומם והנה יצא טרף, קראו לערבי: בוא עָלֵי, בוא תקנה. אמר להם: אני אקנה? אסור לי! הקאדי אמר בשם הנביא עליו השלום (הם אומרים "עליה אצלאה ואסלאם" - עליו התפילה והשלום), שאסור לאכול טרף של היהודים. אמרו היהודים: א"כ מה נעשה עכשיו, מי יקנה מאתנו? הרי זה ילך לאיבוד, עוד טרף ועוד טרף.

כשאתה במכה תביא את העגיל

י. ישבו הרבנים ואנשי הקהילה ושבעת טובי העיר כדי לחשוב מה לעשות לגזירה הזאת שנחתה עליהם. והנה בא יהודי אחד פיקח וחריף, ואמר להם: רבותי, יש לי עצה, רק תביאו לי שני עגילים משובצים זהב ומרגליות. אמרו לו: ומה תעשה בהם? אמר להם: אל תדאגו, אני אחראי, אם לא הצלחתי לבטל את הגזירה אני אשלם לכם. הסכימו, הלכו לצורף אחד והביא להם שני עגילים יפים שאין כמותם בעולם. היהודי הזה לקח עגיל אחד ושם אותו בכיסו, ועם העגיל השני הלך למלך, ואמר לו: אדוני המלך, זו מתנה בשבילך, יש לי עגיל מיוחד בשביל "הרבנית"... - המלכה, אין כמו העגיל הזה בעולם. אמר לו המלך: מה זה? הכל מבריק! מאיפה הבאת אותו? אמר לו: זו ירושה שקיבלתי אותה מאבא, אני ואח שלי. אני קיבלתי עגיל והוא קיבל עגיל. אמר לו המלך: אבל אי אפשר שהמלכה תלבש רק עגיל אחד, והעגיל השני לא... אמר לו: מה הבעיה, הרי העגיל השני נמצא אצל אחי, והוא גר במכה. אמר לו המלך: במכה? זה רחוק, מי ילך לשם? אמר לו: זו לא בעיה, הרי הקאדי כל ליל ששי נוסע לשם, אני אתן לו את הכתובת, והוא ילך לשם וישאל: איפה פלוני? ויביא את העגיל השני. אמר לו המלך: באמת זה רעיון. קראו לקאדי ואמרו לו: קאדי, קאדי, תודה רבה על הנסיעות שאתה נוסע ומביא לנו נבואות ומחזות "על נהר כבר" (יחזקאל א', א)... עכשיו יש כאן עגיל נפלא, ויש אח לעגיל הזה, והוא נמצא אצל האח של האיש הזה. השבוע כשאתה הולך למכה תביא לנו את העגיל השני. אמר להם: טוב, נראה אם אני אוכל להביא. אמר לו: למה לא תוכל? הרי אתה הולך לנביא, תיגש גם לאח של האיש הזה...

9. זה היה בית הכנסת שהוא נמצא בעליה - "עליית רבי יעקב חור". רבי יעקב היה נכדו (ואולי נינו) של רבי רחמים חורי, ויש עליה על שמו, ומתפללים שם עד היום הזה, והמקום הזה מלא ספרים.

עלות כל שם 120 ₪

תיקון כרת והוצאת עין הרע

עלות כל שם 120 ₪

תיקון נפטרות

זה שווה!!

10 ש"ה בלבד לחודש

שווה לנו עשרות חתנים שמחים

ושווה לכם הגרלה על נופש זוגי

מחייגים נכשיו וזוכים 03-5090103

מצווה לעסוק במדידה

12. בספר עליות אליהו כתב (מעלות הסולם הערה ה): הגמרא אומרת (סוטה דף מ"ה ע"א) על הפסוק **"ומדדו אל הערים"** (דברים כ"א, ב') - **מכאן שמצווה לעסוק במדידה**. שם התורה מדברת על עגלה ערופה, והוא אמר שזה גם רמז שחייבים ללמד קצת חשבון וקצת הנדסה. כי אם אדם ישב בור ועם הארץ, והוא לא מבין כלום, כל מקום שכתוב בגמרא משהו הוא לא יבין כלום¹⁴. בזמן תוספות יום-טוב, גם כן לא היו לומדים את הדברים האלה. אבל [רבנו] מהר"ל מפראג היה בקי בכמה חכמות, והתוספות יום-טוב היה בקי, וכל פעם שיש במשנה דברים של הנדסה - הוא מסביר אותה מלה במלה בשביל בחורי הישיבות, שהם לא רגילים בדברים האלה. כשהוא מגיע לכלאים (פ"ה מ"ה) הוא מסביר לך את "כלל פיתגורס", וכשהוא מגיע לעירובין - אותו דבר. והרמב"ם כותב סתום, מי שמבין מבין, ומי שלא מבין - לא צריך. איך אומר הרמב"ם (בהקדמתו לפירוש המשנה)? **"לא באנו לכוונן האבנים"** - מי שהמוח שלו כמו אבן, מה נעשה לו?!... אבל אנשים צריכים להבין, צריכים ללמוד את המשנה. אז תוספות יום-טוב טורח בשביל בחורי הישיבות שילמדו ויבינו. **אם אדם ילמד כל יום תוספות יום-טוב, יראה כמה יתמלא חכמה, דעת ובינה.**

"דלת" לשון זכר או נקבה

13. פעם בא רבי חיים פרץ שיהיה בריא ושאל את הרב ניסן פינסון ע"ה, אמר לו: רש"י כותב (שמות י"ב, ד) למה נקרא המשקוף בשם משקוף? כי הדלת "שוקף" עליו, כשסוגרים את הדלת הוא נותן מכה למשקוף. מה זה "שוקף עליו"? נותן מכה. אבל אומרים "הדלת שוקפת", כי דלת לשון נקבה, ואם ככה למה רש"י אמר שוקף? רבי ניסן אמר לו: אני אבדוק. והוא שאל אותי בהפסקה, ואמרת לי: יש לנו פסוק בירמיה (ל"ו, כ"ג) **"שלש דלתות וארבעה"**, שלש - זה לשון נקבה, וארבעה - זה לשון זכר, ומשמע שדלת יכולה להיות גם זכר וגם נקבה. והיה שם רבי בן ציון חדאד, ואמר לו: מי שמקשה על רש"י כאילו הוא מקשה על משה רבנו, לא צריכים לענות לו! אבל הוא שואל שאלה, תענה לו. אחרי שנים, ראיתי שהתוספות יום-טוב כתב את זה בניזיר (פרק ב' משנה ב'). כתוב שם: **"אמר הדלת הזה, הריני נזיר אם נפתח אני"**, כלומר: אחד עמד ליד הדלת ומנסה לפתוח אותה, אבל הדלת הזאת עקשנית ולא רוצה להיפתח. והוא אומר: אני מבין שהדלת הזאת אמרה שאם היא תפתח היא נזירה - "הריני נזיר אם נפתח אני". ואני אומר הפוך, אני אהיה נזיר אם לא אפתח אותה. והמשנה שם דנה אם בסוף הוא פתח אותה או לא, אם הוא נזיר או שסתם הוא אמר ככה. והתוספות יום-טוב שם אומר: **"אע"פ ש"דלת" זה לשון נקבה, אמר כבר החכם אבן עזרא שכל דבר שאין בו רוח חיים אפשר "לזכר" אותו, ואפשר "לנקב" אותו"**¹⁵. זה כלל שהוא אומר בשם האבן עזרא, אבל האחרונים חיפשו אותו בכל ספרי האבן עזרא ולא מצאו את זה, אמרו שזה לא האבן עזרא. ומצאתי את הכלל הזה בתוספי הרא"ש (בשבעות דף ה' ע"ב ד"ה מראות נגיעים), וגם בספר "חזקוני" בפרשת ויקהל (שמות ל"ה, י"א), ובמנחה בלולה בראשית (ב', ט"ו). וזה עונה לקושיא של רבי חיים, רש"י אמר "שוקף", ומותר לומר כך, כי הנה המשנה בניזיר אמרה: "אמר הדלת הזה, הריני נזיר

14. יש לנו היום הרבה ת"ח שמבינים בזה, יש לנו למשל את הרב גנוט שיהיה בריא, כל שנה כותב לנו ספר "דבר בעתו". פעם היה עבה יותר, ויש בו כל מיני חשבונות, אח"כ ראה שזה יותר מדאי. אמר: אעשה חלק ב' לדבר על המזלות על הכוכבים ועל "פום אל הוט". (מה זה פום אל הוט? יש קבוצת כוכבים שנראית כמו פה של דגים, בערבית כתבו "פום אל חות", וכשמעתיקים מערבית לאנגלית כותבים "פום אל הוט". אמרת לי: מה זה פום אל הוט? מה ה"להט" הזה?... אלא צ"ל "פום אל חות", זה המקור בערבית, יש כוז קבוצה של כוכבים). והוא בקי בדברים האלה. אמרת לי: תעשה ספר מסודר שנוכל ללמוד בו, להבין את הגמרא "נולד קודם חצות או נולד אחר חצות" (רי"ה דף כ' ע"ב), יש מינימום של דברים שצריך לדעת.

15. אם אתה אומר שולחן, אתה יכול לומר "שולחן גדולה", ואתה יכול לומר "שולחן גדול", איפה מצינו "שולחן גדולה"? יש מקור לזה [מהגמרא בברכות (דף ה' ע"ב) "אין כל אדם זוכה לשתי שלחנות"]

אם מותר לרצוח או לגנוב

16. אח"כ אמר לי עו"ד אורי: מאיפה אביך למד את זה שמותר לדיין להפיל בפח את בעלי הדינים על מנת לגלות את האמת? אמרת לי: לא יודע. אח"כ ראיתי בזוהר בפרשת יתרו (דף צ"ג ע"ב) שהוא שואל שאלה: כתוב "לא תרצח, לא תגנוב, לא תנאף" (שמות כ', י"ג-ט"ו), וכל מילת "לא" היא בטעם מפסיק - טרחא, למה? הרי זה צריך להיות מחובר עם "מקף" או לפחות עם "מאריך", ולא ב"טרחא", כי טרחא זה טעם מפסיק?! והזוהר אומר שזה מלמדנו שלפעמים חייבים לרצוח. מה הפירוש? אם אדם חייב מיתה, בית דין צריכים להרוג אותו אם יש עדים והתראה, וכן על זו הדרך. וב"תגנוב" מה נעשה? לפעמים מותר לגנוב. מתי מותר לגנוב? כאשר הדיין רוצה לגלות את האמת, מותר לו לגנוב דעתו של הבעל דין, על ידי שישאל אותו שאלות ויגלה את האמת, הנה, כאן המקור (ובפגישה אחרת אמרת לי את זה ואמר לי שזה נפלא)¹².

לימוד חשבון והנדסה

17. כשלומדים, צריך ללמד גם קצת חשבון לתלמידים. בחו"ל לא למדנו חשבון. למה? כי חשבון לומדים בכיתה של צרפתית, ואנחנו על פי החרם שהיה בג'ראב לפני 100 שנה לא לומדים צרפתית, ובשיעורים בעברית אין חשבון, ובגמרא אין חשבון (לפעמים יש בה קצת חשבון). אבל אדם חייב ללמוד חשבון. יש כאלו שאומרים: לא צריך ללמוד חשבון, מפני שלומדים עיבור. מה יעזור לכם העיבור (מפני טורח ציבור)... מה תעשו בעיבור? לדעת שלפני חודש, המולד של כסלו היה ביום פלוני בשעה פלונית? מה החכמה בזה? הרמב"ם כותב על זה (בפיה"מ סוף פ"ב ד"ה) שאין בזה שום חכמה, רק מלאכת "הקיבוץ". מה זה קיבוץ? אתה מחבר את המולד הזה עם המולד הזה, שעות עם שעות, חלקים עם חלקים וימים עם ימים. את זה אתה יודע, זה נקרא לימוד חשבון? צריך לדעת לפחות את ארבעת אבות החשבון! "השור והבור המבעה וההבער" (ב"ק דף ב' ע"א)... - החיבור והחיסור הכפל והחילוק, אותם חייב ללמוד. וצריך ללמוד גם כן קצת לימוד הנדסה, דברים פשוטים. יש בגמרא דפים שחייבים ללמוד הנדסה כדי להבין אותם¹³, הנדסה בגימטריא "הודו להוי"ה כי טוב" (תהלים ק"ו, א').

12. כתבתי את זה אז בגיליון, עכשיו יצא שו"ת "איש מצליח" במהדורה חדשה, (יצא לפני תשע שנים), ובחלק ב' בתולדות חייו כתבתי שם (בסוף הספר עמ' 37 בהערה) שהמקור לזה מהזוהר בפרשת יתרו דף צ"ג ע"ב.

13. פעם למדנו שפתי כהן על יורה דעה סימן ל"ד (סק"ד), ושם הוא התקשה מאוד בדברי הרשב"א (חולין דף ג' ע"ב), והפרי חדש (סק"ז) גם כן התקשה בו. הבית חדש (שם) הסביר לנכון, הסביר יפה מאד. והראיתי לתלמידים מול העיניים איך דברי הרשב"א ברורים כשמש. (עיין בירחון אורת חשון תשס"ו ס"י כ"א). אבל מי שלא למד קצת הנדסה, לא יבין מה הוא אומר. היה תלמיד אחד (קצת תמים) שכשאני התחלתי להסביר, אמר: זה הנדסה, הנדסה, וברוך! מה קרה לך? מה רע בזה? תלמד. לא תבין את הרשב"א בזה! "

פתיל תכלת

הגאון רבי חיים רבי שליט"א יושב נטית חכמים חולין

"רבים מגדולי ישראל כיום לובשים תכלת... ואני הקטן עפר ואפר למדתי מהם."

מתוך תשובה, עלון טוב לחסות בה בראשית תשע"ח

עוד אין לך תכלת? הקשר עוד חים וקפא ספור!

קני תכלת - קני אורח חיים

0799-1000-65

| זכרתם |

על מי צריך לתת

כא. מי שהמשפחה שלו נותנים כבר, והוא גם רוצה לתת בשבילם, לא צריך לדקדק, כי גם הם נותנים, אלא יתן מספר עגול. יתן למשל אלף שקל בשביל המשפחה כולה, לא צריך לדקדק מי גדול ומי קטן. ומי שרוצה לדקדק כי הילדים שלו עדיין לא התחתנו, אז יתן רק בשבילו ובשביל הבנים הגדולים, ואילו בשביל הקטנים ובשביל הנשים הוא פטור מלתת. כי ככה פסק הרמב"ם (פ"א מהלכות שקלים ה"ז), וגם בתורה ככה כתוב: "כל העובר על הפקודים מובן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'" (שמות ל"ג, י"ג) וכתוב בפרשת פקודי (שמות ל"ח, כ"ו) כמה עלו כל השקלים וחשבו שם רק את הזכרים בלבד. אז הקטנים פטורים וגם הנשים פטורות. אבל הגהות מנהגים (הובא במג"א ס' תרצ"ד סק"ג) כתוב שגם הנשים נותנות, וככה כתוב בירושלמי (שקלים פ"א ה"ג) "אין ממשכנין אותם אבל לתבוע תובעים". ולכן מה עושים? האשה לא צריכה להביא, אבל כדאי לתת בשבילה, כך החיים אומר (סי' תרצ"ד אות כ"ז) כתוב (שמות ל"ט ט"ו) "לכפר על נפשותיכם", וגם הנשים צריכות כפרה, לפיכך נותנים גם בשביל הנשים, אבל מכספי מעשר, למה? כי כספי מעשר לא מביאים בדבר שהוא חובה, והם לא ממש חייבות. "אין ממשכנין אותן", וגם הרמב"ם פסק שפטורות, ולכן נותנים מכספי מעשר. ומי שנותן מכספי מעשר, יכול לתת כל הזמן מכספי מעשר עד שהילד יגדל. וכשהילד יגדל, אם יש לו כסף - ישלם על עצמו כמו שצריך, עשרים ושמונה שקלים וחצי, מה הבעיה?

המן נתן עשרת אלפים ככר כסף כנגד חצי שקל

כב. יש הסבר של תוספות (מגילה דף ט"ז ע"א ד"ה דהי) שאומרים שהשקלים שנתן המן זה עולה בדיוק כמנין השקלים לכל אחד מישראל שהיו שם מאות אלף כשיצאו ממצרים ואמר המן שיתן לאחשוורוש כל פדיונם, ותוספות אומרים "דוק ותשכח"²⁰, והדברים סתומים. יש לזה הסברים רבים, ובלי נדר בשבוע הבא נגיד את ההסבר המתקבל על הדעת.

המן נתן פדיון נפשו, אבל שכח פסוק מפורש

כג. אבל יש לי טעם אחר למה המן הביא "עשרת אלפים ככר כסף" (אסתר ג', ט). כי אם תכפיל את השם של המן יצא לך הסכום הזה. ה"א כפול מ"ם כפול נ"ו יוצא עשרת אלפים, חמש כפול ארבעים זה מאתיים, ומאתיים כפול חמשים זה עשרת אלפים בדיוק. אז הוא עשה פדיון נפשו... כתוב (שמות כ"א, ל'): "נתן פדיון נפשו ככל אשר יושת עליו", ויש בגמרא (ב"ק דף כ"ז ע"א) מחלוקת, יש אומרים פדיון נפשו של המזיק, ויש אומרים פדיון נפשו של הניזק. והמן למד כמאן דאמר פדיון נפשו של המזיק... ונתן פדיון נפשו שיהיה רגוע. אבל הוא לא יודע שהוא לא מזיק, הוא רוצח! "ולא תקחו כופר לנפש רוצח" (במדבר ל"ה, ל"א)... לכן כמו שהציל אותנו הקב"ה מהמן, ככה יציל אותנו מכל ה"המנים" של הדור הזה, ויתן לנו חיים טובים וארוכים, ויבטל כל גזירות קשות ורעות מעלינו, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן ואמן.

מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל השומעים כאן, ואת כל השומעים ברדיו "קול ברמה", ואת כל הקוראים אחר כך בעלונים של "בית נאמן", ימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות אינתה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד לאורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

א-ל מלא ברחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת מורי ורבותי, הגאון רבי יצחק בוחניץ והגאון רבי אליהו גז שנפטרו כהשבוע הזה, ועל נפש מרת אמי כמסאנה בת מינה שנפטרה כיום שבת הבאה, רוח ה' תניחם בגן עדן, ותהיה נפשם צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

20. מה זה דוק? בערבית זה טעם ותמצא... אבל מה יש לטעום? וכי יש כאן דבר שהוא מתוק או חריף?

אם נפתח אני". צריך ללמוד, כמה שתוכל ללמוד תלמד.

הפטרת פרשת שקלים

יט. היום ההפטרה של פרשת שקלים: "בן שבע שנים יהואש במולכו" (מלכים ב' ב). מרן כותב (ס' תרפ"ה ס"א) שמתחילים "ויכרות יהודיע". אבל "ויכרות יהודיע" לכאורה לא שייכת לשקלים, זה כמה פסוקים לפני "בן שבע שנים", ובחול - גם בתנוס וגם בגר'א - מתחילים "בן שבע שנים", ודווקא האשכנזים מתחילים "בן שבע שנים", והספרדים לכאורה צריכים להתחיל "ויכרות יהודיע" כמו שכתב מרן. אך כ"כ הראו לי שרבי שלמה קלוגר כתב בספר דרושים שלו (ס' קהלת יעקב דרוש ז' לפרשת שקלים), שבפסוק יש קושיא, כי הפסוק אומר ככה: "ויכרות יהודיע את הברית בין ה' ובין המלך ובין העם להיות לעם לה' ובין המלך ובין העם" (מלכים ב' י"א, ז'), למה חזר פעמיים? אז הוא עשה בזה פלפול, ויישב בזה למה מתחילים ויכרות יהודיע¹⁶. על כל פנים, כאן בארץ ישראל צריך ללכת לכאורה על פי מרן, שמתחילים "ויכרות יהודיע". בדרך כלל אצל הספרדים, ההפטרות שלהם יותר קצרות מהאשכנזים והספרדים מקצרים¹⁷, ואילו כאן מרן כותב הפוך, שמתחילים מ"ויכרות יהודיע". בבוקר קראו כאן בביהכ"נ "בן שבע שנים" ולא אמרתי להם כלום, כי הראו לי שגם במרוקו כמה בתי כנסיות מתחילים "בן שבע שנים"¹⁸, ובתנוס גם כן התחלנו "בן שבע שנים", וגם בגר'א אמרו "בן שבע שנים". אבל מרן כותב שמתחילים מ"ויכרות יהודיע".

מחצית השקל

כ. בראש חודש אדר מכריזין על השקלים (שקלים פ"א מ"א). כמה זה מחצית השקל? תשעה גרם כסף טהור. כמה זה בכסף? כל שנה צריך לברר כמה עולה גרם כסף טהור, תוסיפו על זה מע"מ ותכפילו בתשע. זה החשבון. ויש אומרים להכפיל לכתחילה כפול עשר¹⁹, והרב עובדיה אומר שכדאי לעגל כדי לתת בשפע, לא לתת בדיוק. בחוץ לארץ היו אנשים תמימים, התורה אמרה "העשיר לא ירבה והדל לא יעמיט" (שמות ל"ט, ט"ו), ולכן כל שנה שואלים כמה עולה בדיוק בדיוק. אז השנה בדקו כמה עולה בדיוק בדיוק, ואמרו לי שזכר למחצית השקל עולה עשרים ושמונה שקלים וארבעים וחמש אגורות, סימן לדבר - חכמה. "בחכמה יבנה בית" (משלי כ"ד, ג), ח"ת וכ"ף זה עשרים ושמונה שקל, ומ"ם וה"א זה ארבעים וחמש אגורות. אבל כמו שאמרתי לא צריך לדקדק בזה, והיום אין בכלל חמש אגורות. לכן עדיף לתת שלושים או עשרים ותשע נט.

16. אבל אחר המחילה, הפשוט פשוט מאד. שלוש בריתות הוא עשה, הראשון - "בין ה' ובין המלך ובין העם", כלומר: בין ה' ובין המלך, ובין ה' ובין העם. ועדיין חסרה לנו ברית בין המלך ובין העם, לכן אחר כך אמר הפסוק: "ובין המלך ובין העם".
17. מי שזוכר, בפרשת בשלח האשכנזים מתחילים את ההפטרה בסיפור שלם - "ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שופטה את ישראל בעת ההיא" (שופטים ד, ד), עד שמגיעים ל"ותשר דבורה" ועד שתגמור את השירה, כולם יברחו מבית הכנסת... אנחנו מתחילים "ותשר דבורה" (שופטים ה', א) וזוהו.
18. יש ספר שכתב אותו חכם בשם רבי כליפא מלכא. הוא חי לפני 300-200 שנה, ויש לו ספר "כף ונקי". איך הגיע כף ונקי? כף ראשי תיבות כליפא, הכ"ף זה כלי, והפ"א זה פא. הוא היה בכתב יד, ורק בדורנו הוציאו אותו מכתב יד, ויש בו הרבה שגיאות, אוי ואבוי (ועיין בירחון א"ת תמוז תשע"ו סי' קל"ה). היה לי את הספר בהשאלה, מילאתי אותו בהגהות ושולחתי למי שהביא לי אותו, אמרתי לו: תשמור על ההגהות, אם לא ישמור - בעיה שלו, דיברר ראסו (שישבור את הראש), מה נעשה לו? ספר "כף ונקי", במקום "קב ונקי" (עירובין דף ס"ב ע"ב) עשה כף ונקי. ושם כתב (עמ"ע"ח) שרוב ערי המערב (מרוקו) מתחילים "בן שבע שנים" [אך העיר על מנהגם מדברי מרן].
19. רבי בנימין מונאן חדאד (רבי נסים כהן היה קורא לו "רב המנוא", חשב שהוא בא מהזוהר, והוא קיים עד היום הזה... הכינוי שלו "מנוא" ושמו בנימין) היה אומר: נתתי סימן יפה כדי לזכור כמה עולה מחצית השקל של התורה. כתוב בתורה "עשרים גרה השקל" (שמות ל"ג, א), אל תקרי עשרים גרה אלא עשרים גרם - עשרים גרם השקל, חצי השקל זה עשרה גרם. (זה לא בדיוק עשרה גרם, אלא 9.6 ומעגלים את זה לעשרה).

הספר מרן ראש הישיבה שליט"א על האברך היקר רבי רפאל לוי זצ"ל

יום שני כ"ט בשבט התשפ"ג

רבי רפאל הלוי זצ"ל היה אדם צנוע, אדם שקט, אדם עניו. היה מכבד את כולם. כל מי שבא להפריע לי באיזו שאלה, היה אומר לו: לך! אל תפריע [לרב]. וכל הזמן היה לומד, היה משתדל ללמוד גם כאשר כאבו לו העינים, היה לוקח משקפיים ומקרב את הגמרא לעיניו, והיה מקשיב ומשתתף. ולפעמים כשאמר הערות יפות, כתבתי

מורי ורבותי! הגמרא בתענית (ט"ז ע"א) אומרת: כלי צנוע היה לנו ונתבזה בעוונותינו. אומרים את זה כשמוציאים ספר תורה לרחוב בעצירת גשמים. למה מוציאים אותו לרחוב? להראות שהכלי הצנוע שלנו, בעוונותינו הרבים הוא נתבזה. הבחור הזה

המומים ומזועזעים על פטירתו בקיצור ימים ושנים של ידידנו היקר, התלתו לבלי מחקר, מזכה הרבים, כטל וכרביבים, המדוכא ביסורים, קשים ומרים, דבק בתלמידי חכמים משכים ומעריב בבתי כנסיות ובתי מדרשות

רבי רפאל הלוי זצ"ל

תנחומינו הכנים לבני משפחתו שלא יוסיפו עוד לדאבה, ובנחמת ציון וירושלים ננוחם.

יהודי יקר!

המנוח הנ"ל נפטר בלא בנים, אנא! הקדש מזמנך דקה אחת ואמור משנה לעילוי נשמתו:
"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר"
לעילוי נשמת המנוח רבי רפאל שמשון בן מלכה סולטנא שתבדל לחיים.
תנצב"ה

כשהיה בא לשיעור בשנתיים האחרונות היה עושה סיבוב עד שנכנס, וכשהיית רואה את זה, לא הייתי יודע למה הוא עושה סיבוב. אחר כך התברר שזה בגלל שהיה סובל מכאבים גדולים ברגלים, ממש סובל. והמנוח הלך ועשה טיפול ובדיקות, ואמרו לו: אין מנוס, רק לקטוע את הרגל. אמרתי לו: חכה, אולי נראה אצל ד"ר ליפו. זה רופא אחד בירושלים שהוא יודע לטפל ברגלים. בזמנו הוא הציל את רגליו של רבי שמואל עידאן זצ"ל 229. דברתי עם ד"ר ליפו: תבדוק אותו, אולי יש דרך להציל את הרגל שלו. בדק ובדק, אמר לי: אין מה לעשות, הרגל כבר לא עובדת, לא מתפקדת. לכן אין ברירה אלא לחתוך אותה. אבל גם אחרי שכורתים רגל, אפשר לחיות אחר כך. שמעתי פעם שבאו כמה אנשים סביב חולה אחד בבית חולים שחתכו לו את הרגל, באו לשמח אותו. שאלו אותו: מה אתה אומר עלינו? ענה: מה אומר עליכם? אתם בריאים. אמרו לו: כולנו חתוכי רגל. והם רקדו לפניו! עשו להם פרוטזה וכך יכלו לרקוד לפניו - כך גם אתה תוכל לרקוד. ככה צריך לעודד בן אדם. אבל המנוח מסכן, לא הספיקה לו השעה, בא המוות וחסף אותו מעינינו, חטף אותו מידינו.

כולנו צריכים להתאבל, ולדעת שהמנוח לא השאיר אחריו שום דבר, רק את אשתו שתבדל לחיים ארוכים. וצריך לדאוג למשפחה, על פי מה שיחליטו האחים והאמא שתהיה בריאה מה לעשות כדי להנציח את זכרונו. ובלי נדר אשתדל לעשות משהו לזכרו של המנוח. ה' יתברך ירחם עלינו. "ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים, וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ, כי ה' דיבר" (ישעיה כ"ה, ח'). שכל אלה שנמצאים בישיבה שיקבלו אריכות ימים, כמו שאומרים "חיים לישראל שבק" 23. ולפחות שנה אחת תלמדו לעילוי נשמתו של הצדיק המנוח רבי רפאל שמשון הלוי בן מלכה.

המנוח נפטר בערב ראש חודש, וכתוב בספרים שבראש חודש מעלים את הנשמות למדרגה מסוימת, אז אצלו מיד אחרי הקבורה, מגיע ראש חודש. שיעלה למדרגה גבוהה בגן עדן העליון. על כל מעשה טוב שעשה בחיים, הקב"ה ישלם שכרו, וישלם שכר כל המטפלים בקבורתו. אמן כן יהי רצון. תאריכו ימים ושנים טובות.

טוב שם משמן טוב, ויום המוות מיום היולדו סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם, יעלוזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם. א-ל מלא רחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת הצדיק, העניו, הנסתר, השקדן בעל מדות טובות רבי רפאל שמשון לוי בן מלכה תבדל לחיים ארוכים. שנפטר אחרי יסורים קשים ומרים ובשבילנו זה היה כפתע פתאום, ונפטר בחצי ימיו. רוח ה' תניחנו בגן עדן ותהיה נשמתו צרורה בצרור החיים. אמן כן יהי רצון.

22. הרופאים בבית חולים 'בלינסון' אמרו לו: צריך לכתור לך את הרגלים, והוא היה בוכה בדמעות שלישי. בא הרב עובדיה ע"ה ואמר לו: "רגלי חסידיו ישמור" (ש"א ב' ט'). וגם אני עודדתי אותו, אמרתי לו: אתה הולך לברית מילה בשביל למול תינוקות אפילו היא בסוף העולם - בטירת הכרמל. וכי אין להם שם מוהלים?! יש להם מוהלים, אבל הם רוצים רק אותו. שאל אותי: האם מותר לי לעזוב את המשפחה שלי בשבת בשביל זה? אמרתי לו: למה רוצים אותך? כי אתה עושה בחינם? כולם עושים בחינם. אמר לי לא, בכל זאת רוצים אותי. אמרתי לו: אתה לא חייב לעזוב את העיר שלך. אם הברית בעיך, אין הכי נמי. אבל ללכת לטירת הכרמל לשבת, ותהיה כל השבת מחוץ לבית? לא. אז אמרתי לו: בזכות זה שאתה טורח על ברית מילה אפילו שהיא בסוף העולם, ה' ישמור על הרגלים שלך. [והרופא הזה נתן לו טיפולים ברגל, ונשאר עם שתי רגליו עד סוף ימיו].

23. שאלו את האדמו"ר מליובאוויטש מה המקור לביטוי זה? ענה להם: הרמב"ם כתב את זה. בהלכות יבום (פ"ד הלכה ל"ב) "וחיי לרבנו ולכל ישראל שבק" הכוונה שהשאיר להם את החיים, שישאיר לכם חיים ארוכים טובים ומתוקים.

אותן בשמו [ראה לדוגמה בספר ארים נסי גיטין עמ' צ"ד, וארים נסי קידושין עמ' קמ"ח ועמ' ש"ח, ח, ועוד]. אמרתי שיהיה לו לזכר עולם, מי יודע. הנה בעוונות הרבים הלך ללא ילדים "וימת סקל ללא בנים". (יש פסוק כזה בדברי הימים (א' ב' ל') על אחד ששמו סקל) 21. החכם הזה קראו לו "רפאל שמשון לוי", אתמול שאלו אם להוסיף לו שם? ענית להם: תוסיפו לו, מה יכול להיות. הוסיפו לו שם, אבל הוא לא זכה לחיות עם השם הזה. (השבת להוסיף חי - חיים). בעוונות הרבים הלך.

המנוח היה אדם מיוחד במינו, אדם בעל ענוה, בעל יראת שמים. אם היה שומע דבר מפיו רב היה זוכר אפילו אחרי עשרים שנה! כשהיינו לומדים גמרא בעניינים של קורבה, "אביו ואבי אמו" (סנהדרין דף ז"ך ע"ב) וכל מיני דברים כאלה, היה מבין וזוכר אותם טוב מאד. גם אביו לא האריך ימים, אני לא יודע כמה שנים הוא חי, נדמה לי ארבעים ומשהו.

אבל כשאדם לא מרגיש טוב, צריך לטפל מיד, ולא לשתוק, ולומר: אין דבר, אין דבר.

21. פעם רבי שלמה בן גבירול כתב על עצמו: "מות מבלי בן כאשר מת סלד" (בשירו "אם תאהב"). מי זה סקל? זה האיש שמוזכר פעם אחת בתנ"ך בדברי הימים.

הופיעו הופיעו הופיעו
לאחר שנתיים מכיירתו
יצא לאור הספר שכולם חייבו לו

ספר יהודי

תולדות חייו וכפולו של הצדיק
רבי בנימין הכהן זצ"ל
הגאון של רבי רחמים פי חיימה בנקב זכיקל
תמונת נביא - ב"ח ע"א

ספר מפורסם עם תמונות צבעוניות
שבכל סיפור הוא שיימור מוסר
פיוטים חדשים ומרתקים
אשר יבישו לראשונה בסדר א.

כאת מורדני
רבי משה
כלפון הכהן
זכוק"ל
ראב"ד ברבא ואנשיה

אשר תודגשו מספרות לעשרות וסדרו בספר
אנחות בעניניו הלכות, מוסר תקנות וקידול ועוד
- שיחת חולין שלו צריכה תלמוד בספר מוסר

ניתן להשיג בישיבת חכמת רחמים
מושב ברכיה לפרטים: 086727523 שלווחה 6

ניתן להשיג בישיבת חכמת רחמים
מושב ברכיה לפרטים: 086727523 שלווחה 6

אי בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.
נא לשלוח התשובות
עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה
יוגורל פרס (חובה לצייין שם
וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזו ע"ה

עורך: הרה"ג ר'
שמואל עידאן שליט"א

גליון
299

ברית שלום

ברכת מזל טוב לילדינו העורך המסור הרה"ג
רבי שלום דרעי שליט"א מרבני ישיבתנו הקדושה "לבינימי אמר" להולדת בנו בשעה טובה
ומוצלחת וראו הוא ורעייתו נחת מתוך בריאות איתנה והנורא מעליא אושר ועושר ובריאיות.
אמן. המערכת

ידע תדע

בפרשה הזאת יש הפסוקה ופלאה: 'וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו'
(מ"א ה' כ"ו). פעם למדנו אצל מורנו הרב הגאון רבי יצחק ברוך זצ"ל חמש
ברש"י על כל התורה כלה, וכשהגענו לרש"י של פרשת תרומה, אהה רואה
שרש"י לא מביא ציור אחד, אלא מסביר את הכל בלשון שלו, ואם אהה לא
מבין, אז תחזר עוד פעם על המלים ותדבק יותר, ותבין. רש"י היה פדגוג
מיחד, אבל אל תחשבו שהה בא אליו לבד, כי בספר אישים ושיטות של הרב
זוין (עמ' 33) כותב: "אמריו עליו על רש"י" שכל ימי היה עוסק בקנטוריקי,
לוטש ומגיה, משפר ומשקלל, הוא היה מלמטש את הלשון כדי שהקורא
בין, כל הטרחה שלו כדי שהקורא יוכל להבין בנחת. ובספר "תורת אמת"
כתב עליו: "החכם מכל אדם בדרות ההם". רש"י מסביר לה את הדברים
בצורה מיוחדת, ואם לא הבנת, תחזר עוד פעם, עד שתמצא שכל מלה ומלה
מדויקת. לכן רש"י זכה שבפרשת תרומה עם זאת שלא עשה שום ציור (לא
כתב "פנה" וכו' וכו'). הכל זורם, ואם לא הבנת, תחזר עוד פעם עד שתבין את
המלים. לכן באה ההפסוקה: 'וה' נתן חכמה לשלמה', לרמוז לרש"י (ששמו
שלמה). כמה משקל המנוקדה? 45 קילו. תמיד חשבת כמה יכול להיות
משקל המנוקדה (שאהב סהור גלה)? בפסוק כתוב: "כפר זבחה סהור" (שמות
כ"ה ל"ט), ובא נבדק כמה זה "כפר", רש"י כותב בפרשת פקודי (ל"ח כ"ד),
שכפר של קדש כפול היה, בדרך כלל יש בכפר 1500 שקל, ושל קדש זה
כפול שתיים אם כן זה יוצא 3000 שקל, וכמה זה השקל? 15 גרם, 15 גרם
כפול 3000 זה 45 קילו זבחה בדייק, זה כפר זבחה של המנוקדה. (ומה שאמרנו
שמחצית השקל זה תשע גרם, ואם כן השקל לכאורה הוא 18 גרם, זה בגלל שאמרנו
חכמים הוסיפו עליו שנתן ונהיה השקל 18 גרם. וזו תשובה לשיטת הרב יוסף זלכה
זצ"ל. הוא מצא שקל עתיק מתקופת בית שני או לפני כן, והוא שוקל 14 גרם, ולכן
הוא אמר שהעקר דעת רש"י. שפלי דעתו רש"י" ואמר שהשקל הוא 14 גרם. ועכשו
נוכל לענות שהשקל שמצא הוא לפני שהחכמים הוסיפו עליו שנתן, והיה 15 או 14
גרם (לא נדדקדק על גרם אחד). ולכן עושים כמו שקבעו המכונים וקרן בב"י יו"ד
ס"ו ש"ה) שמחצית השקל זה 9 גרם, וככה צריך לעשות (וראה בגליון 148 אות כ"ז).
פעם אחת המנוקדה נטמאה בזמן בית המקדש ובאו הטבילו אותה, והצדוקים
[שכפרו בתורה שבעל פה] אומרים, לא, כתוב "המנוקדה הטבילה" שמתו לא
(ח'), היא לא מקבלת נטמאה... באשר הפרושים הטבילו אותה, היא הייתה כל
כך מקריקה עד שהיו הצדוקים אומרים: **תראה, הפרושים האלה - החכמים
האלה - מטבילים את השמש - מטבילים לגל חמה**. (ירושלמי גהיגה פ"ג ח"ח),
כל כך המנוקדה הייתה יפה. (גליון 200 אות כ"ד וגליון 296 אות י"ב).

למען תספור

הפסוקים שצ"פא את רבי צדוק, שאל אותו: "מה קרה לך?"
ענה לו: "הוא עם ארבעים שנה", שאל אותו: "למה הוא
עם?" ענה לו שהוא עם פדי שלא תחבר ירושלים, אמר
לו אספסינוס: "אבל אתה רואה שעוד מעט היא תחבר",
אמר לו: אם היה עוד אחד כמוהו היא לא הייתה נחרבת.
היה אדם כזה בדורנו לפני השואה, רבי מאיר יחיאל
מאוסטרובצ'י (זה גאון פקוסס. אומרים שהיה לו מח מחמד
המשבונות, ומה שאנשים מחשבים בשעות הוא היה מחשב
בשניות) שצם ארבעים שנה. ובספר יחידי סגולה כתבו
עליו "הצדיק שצם ארבעים שנה", למה הוא עם? כי
ראה בחלום את הגזרה שהתרחשה [השואה] בעונות
הרבים, ולכן עם שנים רבות עד שפלו היה עור ועצמות
(והוא נפטר לפני השואה). (גליון 83 הערה 22).

פתאם קרתה תקלה בפטוס

אדם תיב למסר נפש עבור המצוות, והקדוש ברוך
הוא עוזרו, כי כשעדם משתדל על דבר מצוה יש לו
סיגתא דשמיא. מישוה ספר לי ספור: אדם אחד חזר
בתשובה לפני קעשר שנים והתחיל לשמור שבת, והנה
יום אחד טס לקנמה, ומשם נסע למדינת קולומביה,
כשבא לחזר לקנמה, גרשו אותו, ואמר לו שעליו לצאת
מדי לישראל. אמר להם: "היום יום ששי", אמרו לו: "יש
היום טיסה בשבילך, לא מעננו אותנו". אבל הוא שומר
שבת ולא ידע מה לעשות, ישב עם בפטוס והתחיל
להתפלל: "רבונו העולמים תעשה שאני לא אחלל שבת,
כי זה שבע-שמונה שנים שחזרתי בתשובה ואני שומר
שבת". פתאם קרתה תקלה בפטוס, ואמר: "רבתי! כל
הנוסעים מתבקשים לרדת והנסיעה תהיה ביום ראשון!"
תראה איך קורה נסים כאלה! (גליון 64 אות ל"ג והערה 22)

הרב הגאון רבי משה חדאד זצ"ל

השביע הגה יום האזכרה של המנוח רבי משה חדאד
זצ"ל שהיה מהתלמידים הראשונים שלמדו אצל אבא.
והוא היה שומע את השערים שלי במוצאי שבת והוא
בגיל 98. הוא למד אצל אבא בשנת תר"ץ וקצת יותר,
ואבא מוכיר אותו בחדושים שלו על מסכת שבת (ואולי
גם בחדושים על מסכתות אחרות). וכתוב: "ד"ר הרמ"ח
ה"ו - ידד נפשי הרב משה חדאד ה' שימרהו ויחיהו.
זה הרמ"ח". והוא היה חריף, אחרי שנים אבא היה לוקח
אותי כל יום שבת לבית הנקסט על שם רבי דוד פרץ
בתנ"ס (יש כאלה שפסירים את בית הנקסט הזה היום, ואני
זוכר אותו), והיינו לומדים שם מסכת פסחים גמרא ורש"י
ותוספות (איני זוכר אם היינו לומדים כל דבר של תוס' או
רק חלק מהם), ולפעמים הייתה לקשיא, ואבא היה אומר
לי: "זו קשיא יפה ותכתב אותה". ורבי משה חדאד לא
היה כותב, אבל הוא היה מגיד טעור. כל פעם שהיו
לומדים פסחים הוא היה מלמד. (גליון 296 אות י"ט).

הפגישה שהצילה את עם ישראל

לפני חרבון בית המקדש [השני] נכנס רבן יוחנן בן
זכאי עם הרשע אספסינוס, ונקש ממנו, "תן לי יבנה
וחכמיה", שאל אותו: בן כמה אתה? ענה לו רבן יוחנן
שהוא בן מאה ועשרה, אמר לו: "טוב, בסדר", אבל עברו
אלפים שנה מהפגישה הזאת (מתי הוא נכנס אתו? שלש
שנים לפני הרבון בשנת שלשת אלפים תתכ"ו, ועוד מעט
אלפים שנה), והיא הצילה את עם ישראל! ואלו רומי עם
אספסינוס וטיטוס ואדרינוס הלכו ונעלמו ולא נשאר
מהם כלום. (פעם רבי חיים דוד הלוי זצ"ל נסע לרומא עם
כמה אנשים, והיה להם שם מדרף שאמר להם: "בואו תראו
את שער הנצחון של טיטוס", אז שאל אותו רבי חיים (אולי
דרך מתרגם או שדבר אתו באנגלית): "תגיד לי מי נצח בסוף,
אנחנו היהודים או אתם?" חשב רגע ואמר לו: אתם נצחםטו).
אחר כך רבן יוחנן בן זכאי בקש עוד מאספסינוס שיעבא

חידה

954 ויוצא 10000

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
(חובה לצייין שם וכתובת בצורה ברורה!).
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

כ"ב א-ה'אין הקודם: מה הירוש המטוס שטונים "חיים". הירוש האמתי של "חיים"
הוא "אחנתו מקשיבים", "סביר מרג" זו לשון שאלה - "אחם אתם מקשיבים?" שומעים ומתכוונים?
ואומרים לו: "חיים" בארמית פירושו: כן, נכון. וכונתם שאנחנו מכונים לצאת ידי חובה.
(לשון מרן שליט"א בגליון הקודם). חובה: יוסף מלך - רבסיס.

פתרון התמונה: מוקיר רבנו החכם תלם רבי שמואל זכאי זצ"ל (בנו הגאון רבי אהרן זכאי שליט"א
וראה בגליון הקודם הערה 6. חתנוו תלמידו חכמים גדולים, ומהם הגאון רבי ראובן זכאי שליט"א
ומורנו ראש הכולל הגאון רבי מאיר כהן שליט"א). חובה: ראובן דעמאן - ירושלים.

על הוזהב לעקוב אחרי הודעת הוואר. פרס שיוואר, לא ישלח טוב.
בשתי החידות. יש להקפיד לומר את התשובה והפסוקים (כולל שם. כתובת וטלפון) בצורה
ברורה! הודעה שאינה ברורה כולה למערכת, לא תיטעם להגדרה.

הלכה נאמנה

ירושלים, כי זה לא לומר ירושלים אלא לומר "דברי הצומות
ועצמתם" (אסתר ט' ל"א) שבזמן אסתר, ולכן היום חתן פטור
מלהתענות תענית אסתר. ומי שיש לו כאבי עינים, הרמ"א (סי'
תרפ"ו סי"ב) פוסק אותו, אבל הרב זצ"ל בחזון עובדיה (פורים
עמ' ל"ט) כותב, שלאחר שירגיש טוב ישלים ויתענה, אבל יש
כאלה שלא צריכים להשלים, כמו חתן, חולה ממש, חלש מדי,
הם לא צריכים להשלים, (גליון 3 אות מ' - ספר השיעור עמוד כ"ב,
וגליון 154 אות ב').

הכי מסתברא

מעוֹת זכר למחצית השקל מעבירים
להחזקת העלוֹן של מרן ראש הישיבה שליט"א.

זו הזדמנות טובה, לומר תודה!

ניתן להעביר מעות מתנות לאביונים לחלוקה בו ביום

ניתן להעביר:

בטלפון: (רב קווי/הודעה) 08-6727523

באתר: 1000.org.il

בעמדות נדרים פלוס

